

Overzicht provinciale betrokkenheid bij ruimtelijke initiatieven

Matrix, versie oktober 2026

Inhoud

1	Provinciale betrokkenheid bij wijzigen omgevingsplan en BOPA	4
2	Provincie bevoegd gezag voor vergunningverlening	14
2.1	Uitvoering door de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving van de provincie	14
2.2	Uitvoering door ODGM	18

Inleiding

In onze omgevingsverordening staan alle regels voor onze Gelderse leefomgeving. Het is een juridisch document met regels over biodiversiteit, natuur, landschap, milieu, provinciale wegen, water (met name grond- en zwemwater), cultureel erfgoed, wonen en ruimte.

In de omgevingsverordening staan regels die rechtstreeks gelden voor alle inwoners, bedrijven of specifieke doelgroepen. Maar ook regels die speciaal bedoeld zijn voor gemeenten of waterschappen. Die regels gaan vooral over ruimtelijke plannen, water, bodem en verkeer. Gemeenten moeten deze regels overnemen in hun gemeentelijke omgevingsplannen en waterschappen in hun waterschapsverordening. Ook moeten gemeenten rekening houden met deze regels wanneer zij een omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) verlenen.

Doel van dit document

Het voorliggende document biedt een overzicht **in welke gevallen** provincie Gelderland betrokken moet worden bij (ruimtelijke) initiatieven. Het is daarmee bedoeld als extra toelichting op de omgevingsverordening. De omgevingsverordening is en blijft onze juridische basis.

De gemeente is het eerste loket voor initiatiefnemers. We gaan ervan uit dat gemeenten op de hoogte zijn van de omgevingsverordening en weten wanneer er provinciale belangen spelen. Dit document is daarvoor een extra hulpmiddel. In dit overzicht lichten we een aantal punten uit die voor gemeenten extra aandacht vragen. De gemeente informeert vervolgens waar nodig initiatiefnemers over provinciale belangen bij een initiatief en eventuele vergunningplicht vanuit de provincie.

Betrokkenheid provincie Gelderland bij initiatieven

Provincie Gelderland is grofweg vanuit 2 verschillende invalshoeken betrokken bij initiatieven:

- 1 Wanneer een (ruimtelijk) initiatief niet voldoet aan het geldende omgevingsplan en hiervoor een **wijziging van het omgevingsplan** of een **omgevingsvergunning 'buitenplanse omgevingsplanactiviteit' (BOPA)**, **zowel via de uitgebreide als de reguliere procedure** nodig is;
- 2 Wanneer een **vergunning of melding** nodig is waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

In welke gevallen de provincie graag betrokken wil worden bij het ruimtelijke planvorming of vergunningverlening, staat in de tabellen in dit document.

Aanvullend is onze oproep aan gemeenten: bij vragen, onduidelijkheden of twijfel? Neem zo snel mogelijk contact met ons op. U kunt contact met ons opnemen via het Provincieloket: www.gelderland.nl/contact. Betreffen de vragen wijzigen van het omgevingsplan of een BOPA, dan kunt u contact opnemen via www.gelderland.nl/melden-omgevingsdocument.

1 Provinciale betrokkenheid bij wijzigen omgevingsplan en BOPA

Deze matrix laat zien **in welke gevallen** de Regisseurs Ruimte graag vroegtijdig betrokken willen worden bij ruimtelijke planvorming. Ofwel: wanneer is er sprake van een **provinciaal belang**? Het gaat hier om initiatieven waarvoor het omgevingsplan gewijzigd moet worden of die mogelijk gemaakt worden via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA, zowel via de reguliere als de uitgebreide procedure). Er kunnen uiteraard meerdere provinciale belangen spelen.

In het kort worden we graag op de volgende momenten betrokken:

- 1 In de **voorkantsamenwerking**, om een **preadvies** te kunnen geven.
- 2 In de procedurefase, door ons het **ontwerp omgevingsplan** of het **ontwerp besluit BOPA** toe te sturen, zodat we wanneer dat nodig is een **zienswijze** kunnen indienen.
- 3 Bij de BOPA is daarnaast in de procedurefase het **instrumentarium advies en/of instemming** van toepassing. Wanneer er sprake is van een provinciaal belang, hebben we een formele adviesbevoegdheid op de aanvraag van de BOPA. In een vijftal gevallen is ook instemming van toepassing. In deze gevallen stuurt de gemeente het conceptbesluit van de BOPA naar ons toe met het verzoek om in te stemmen. De gemeente kan pas een definitief besluit nemen nadat Gedeputeerde Staten hebben besloten over de instemming. Met instemming kan de gemeente de vergunning verlenen. Zonder instemming moet zij de vergunning weigeren.
- 4 Bij het **vast te stellen omgevingsplan of definitief besluit op de BOPA**, om te adviseren of ons advies of onze zienswijze goed is verwerkt

Algemeen		
Gemeente kan de Regisseur Ruimte van provincie Gelderland betrekken via www.gelderland.nl/melden-omgevingsdocument .		De omgevingsverordening Gelderland is te raadplegen via het landelijke Omgevingsloket: omgevingswet.overheid.nl/home . Via het tabblad 'Regels op de kaart' en vervolgens 'Document zoeken' kan de omgevingsverordening bekeken worden. Hier kunnen de juridische regels (tabblad Regels), de kaarten met de bijbehorende werkingsgebieden (tabblad Bijlagen, 'Bijlage II Overzicht Informatieobjecten') en de artikelgewijze toelichting op de regels (tabblad Toelichting) geraadpleegd worden. Ook kunnen in 'Regels op de kaart' de voor de locatie geldende documenten worden geraadpleegd, via het tabblad 'Provincie'
Hoe betrekken?		
Hoe wij als provincie graag betrokken willen worden bij ruimtelijke planvorming waarin provinciale belangen spelen en welk instrumentarium we hierbij kunnen inzetten, is kort weergegeven op pagina 4. In de handleiding 'Voorkantsamenwerking ruimtelijke initiatieven' is dit in een stroomschema met toelichting duidelijk gemaakt.		Als er naast de reguliere werkwijze bijzonderheden zijn in hoe we als provincie betrokken willen worden, staat dat in de rechterkolom van onderstaande tabel. Ook staat daarin opgenomen in welke gevallen náást advies op de BOPA ook instemming van toepassing is .
Toepassing afwijkmogelijkheden van de instructieregels		
Ontheffing van een instructieregel (artikel 1.6). Afwijking van een instructieregel om een zwaarwegend (maatschappelijk) belang (artikel 1.7). Experimenteerbepaling (artikel 1.8). Voor meer informatie, zie vergunningen/ontheffingomgevingsverordeningruimte Uitzonderingen: de artikelen 1.6 en 1.7 zijn niet van toepassing op: • paragraaf 5.2.4 (weidevogelgebied) • de artikelen 5.9, 5.10 en 5.11 (specifieke natuurbeheertypen); en • afdeling 5.5 (grondwaterbescherming vanwege drinkwaterwinning). Artikel 1.6 is van toepassing op afdeling 5.4 (erfgoed), voor zover: • het gaat om activiteiten die in overeenstemming zijn met het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed; en • rekening wordt gehouden met de nader uitgewerkte kernkwaliteiten, bedoeld in de artikelen 5.46 of 5.49.		Gemeente betreft de Regisseur Ruimte voor het indienen van de formele aanvraag. De Regisseur Ruimte kan adviseren over de aanvraag en een inschatting geven van de haalbaarheid.
Instructieregels Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene ontwikkelingszone (GO)		
Initiatieven in GNN Voorwaarden: per saldo mag er geen sprake zijn van negatieve gevolgen voor GNN (kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang) (artikel 5.4 t/m 5.18).		
Initiatieven in GO Voorwaarden: kernkwaliteiten worden per saldo en naar rato versterkt en de samenhang gaat niet verloren (artikel 5.19 t/m 5.25). Er is een rekenmethodiek beschikbaar om de versterkingsopgave te bepalen. Bovendien moet de versterking zijn uitgewerkt in een versterkingsplan en planologisch worden geborgd. Meer informatie over de regels GO en de rekentool zijn te vinden via: regels-groene-ontwikkelingszone		
Herbegransing GNN		Gemeente informeert Regisseur Ruimte wanneer het omgevingsplan of de BOPA, waarbij GNN-compensatie nodig was, onherroepelijk is.

Instructieregels Ganzenrustgebied en Weidevogelgebied

Initiatieven in Ganzenrustgebied

Voorwaarden: door onderzoek aangetoond dat de nadelige gevolgen voor de functie rustgebied voor overwinterende ganzen zoveel mogelijk worden beperkt én de totale omvang rustgebied blijft groter dan 500 ha. (artikel 5.26 en 5.27).

Initiatieven in Weidevogelgebied

Voorwaarden: door onderzoek aangetoond dat er geen nadelige gevolgen voor functie als broedgebied voor weidevogels zijn. Windturbines of zonnenvelden zijn niet toegestaan (artikel 5.28 en 5.29).

Instructieregels Beschermingszone natte landnatuur

Initiatieven in Beschermingszone natte landnatuur

Voorwaarden: er mag geen significant nadelig effect op kwaliteit natte landnatuur plaatsvinden (artikel 5.30 en 5.31).

Oude bosgroeiplaatsen

Initiatieven op oude bosgroeiplaatsen

Voorwaarden: Gedeputeerde Staten verlenen in principe alleen medewerking aan kap van houtopstanden op oude bosgroeiplaatsen als herplant op dezelfde locatie plaatsvindt. Herplant op een andere locatie is niet toegestaan. (artikel 4.11 onder a. en 7.27 lid 2 onder g).

De bescherming van oude bosgroeiplaatsen 'hangt' aan vergunningverlening voor houtkap door de provincie. Het niet elders mogen compenseren van houtkap in een oude bosgroeiplaats kan gevolgen hebben voor de uitvoerbaarheid van een ontwikkeling.

Instructieregels gebieden of locaties voor zonneparken in het buitengebied

Oprichting van een zonnepark in het buitengebied

Voorwaarden:

- Passend binnen de afspraken van de RES*. Als de ontwikkeling niet past binnen deze afspraken, kan deze alleen doorgang vinden na regionale afstemming en als Gedeputeerde Staten instemmen (artikel 5.88).
- In acht nemen voorkeursvolgorde zon (zonneladder) bij locatiekeuze:
 1. daken en gevels,
 2. terreinen en objecten in bebouwd gebied,
 3. terreinen en objecten in landelijk gebied en
 4. landbouw en natuurgronden.(artikel 5.90, lid 1)
- Het gebruik van landbouw en natuurgronden is in principe ongewenst. Realisatie zonnepark in weidevogelgebied is niet mogelijk. Realisatie van een zonnepark op landbouwgronden is niet mogelijk, tenzij wordt voldaan aan één van de drie uitzonderingsgronden (artikel 5.90 lid 2).
- Aanwezige ruimtelijke kwaliteiten worden behouden en bij voorkeur versterkt (artikel 5.91).
- Toelichting op proces verkrijgen draagvlak en financiële participatie/mede-eigendom door omwonenden (artikel 5.95).

*RES = Regionale Energie Strategie

Instemming is van toepassing bij de BOPA bij initiatieven buiten zoekgebied RES. Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder instemming.

Uitzondering: Een zonnepark tot en met een vermogen van 15 kilowattpiek (artikel 5.86, lid 1).

Geen provinciaal belang. Voorleggen voor (pré-)advies is niet nodig.

Overgangsregime initiatieven zonneparken

Voorwaarden: Participatietraject bij het initiatief was al op 19 december 2023 in een gevorderd stadium (artikel 9.7).

Instructieregels ruimtelijke inpassing windturbines*

Oprichting van een windturbine of windturbinepark

Voorwaarden:

- Passend binnen de afspraken van de RES. Als de ontwikkeling niet past binnen deze afspraken, kan deze alleen doorgang vinden na regionale afstemming en als Gedeputeerde Staten instemmen (artikel 5.88)
- In het plan wordt aandacht besteed aan:
 - de ruimtelijke kwaliteiten van het landschap;
 - de maat, schaal en inrichting van het landschap;
 - de visuele interferentie met nabij gelegen windturbines;
 - de cultuurhistorische achtergrond en waarden van het landschap; en
 - de beleving van de windturbine of het windturbinepark in het landschap (artikel 5.92)
- De afstand tussen de windturbine en een geluidgevoelig gebouw is meer dan twee keer de tiphoogte (artikel 5.93). behalve als:
 - De locaties voor een windturbine en het geluidsgevoelig gebouw op hetzelfde bedrijven- of industrieterrein of binnen een afstand van twee keer de tiphoogte van dezelfde grens van een bedrijven- of industrieterrein zijn gelegen;
 - De locaties voor een windturbine en het geluidsgevoelig gebouw binnen een afstand van twee keer de tiphoogte van de rand van een rijksweg is gelegen;
 - Er sprake is van een geluidgevoelig gebouw binnen de afstand van twee keer de tiphoogte van de windturbine en dat gebouw een functionele binding heeft met de windturbine of op die locatie is toegelaten voor een duur van ten hoogste tien jaar; of
 - Er sprake is van vervanging van een bestaande windturbine. (artikel 5.94)
- Toelichting op de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de procedurele en financiële participatie door omwonenden (artikel 5.95).

Instemming is van toepassing bij de BOPA bij initiatieven buiten zoekgebied RES.

Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder instemming.

Overgangsregime afstandsnorm nieuwe windturbines:

De afstandsnorm is niet van toepassing als het ontwerpbesluit voor de aanleg van een windturbine vóór 1 juli 2025 ter inzage is gelegd (artikel 9.7a).

Uitzondering:

Een erfmolen voor eigen gebruik met een maximale tiphoogte van 35 meter:

- binnen een agrarisch bouwvlak; of
- binnen een bouwvlak van een ander type bedrijf; en
- als de erfmolen is voorzien van 3 wieken (artikel 5.96, lid 1)
- buiten een bouwvlak, mits de alternatieve locatie ruimtelijk noodzakelijk en landschappelijk aanvaardbaar is én dit is onderbouwd in de toelichting bij het plan. (artikel 5.96, lid 2)

Erfmolens binnen een bouwvlak en mits voldaan aan de voorwaarden hoeven niet voorgelegd te worden voor (pré-) advies.

Erfmolens buiten een bouwvlak moeten wel worden voorgelegd voor (pré-)advies.

Oprichting van een windturbine (ook erfmolen ≤ 35 meter) binnen het **Verbodsgebied windturbines Veluwe** (art. 4.14a).

Niet toegestaan

Oprichting van een windturbine (ook een erfmolen met tiphoogte ≤ 35 meter) binnen het **Aandachtsgebied windturbines rondom de Veluwe** (artikel 7.16a).

Voorwaarde: Het provinciale windbeleid in de 'beleidslijn windenergie op en rondom de Veluwe' moet in acht genomen worden. Hierin staan specifieke voorwaarden benoemd, waaronder een stilstandsvoorziening.

Oprichting van een windturbine (ook erfmolen ≤ 35 meter) in weidevogelgebied.

Niet toegestaan

* windturbines: Tot 5 MW is de gemeente het bevoegd gezag. Bij de oprichting van windturbines dienen de instructieregels uit de provinciale omgevingsverordening in acht genomen te worden. Tussen 5 en 100 MW zijn wij als provincie het bevoegde gezag. Het plan kan alleen door de gemeente worden behandeld als wij onze bevoegdheden overdragen. Bij meer dan 100 MW is het Rijk het bevoegd gezag.

Instructieregels Landschap

Elk initiatief

Voorwaarden:

- Er wordt beschreven hoe rekening is gehouden met de aanwezige kernkwaliteiten, in het bijzonder de Nationale Landschappen.
- Als er sprake is van aantasting van de kernkwaliteiten moet er per saldo sprake zijn van versterking van het landschap in lijn met de ontwikkeldoelen die in de betreffende Gelderse streek van toepassing zijn. De versterking en de uitvoering hiervan moet worden vastgelegd (artikel 5.32 t/m 5.44).

Wanneer er sprake is van aantasting van kernkwaliteiten vraagt de gemeente de Regisseur Ruimte om (pré-)advies.

De kernkwaliteiten die van toepassing zijn en de benodigde versterking zijn uitgewerkt voordat het wordt voorgelegd.

Instructieregels Erfgoed

Initiatieven in de **Hollandse Waterlinies**

Voorwaarden: In het omgevingsplan worden regels gesteld in het belang van de instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten Hollandse Waterlinie.

- De kernkwaliteiten mogen niet worden aangetast;
- De aanwezige kernkwaliteiten worden in het plan beschreven;
- Er wordt gemotiveerd op welke wijze de kernkwaliteiten in stand worden gehouden of versterkt worden. (artikel 5.45 t/m 5.47)

Instemming is van toepassing bij de BOPA. Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder toestemming.

Initiatieven binnen de **bufferzone Neder-Germaanse Limes**

Voorwaarden: In het omgevingsplan op locaties binnen de bufferzone van de Neder-Germaanse Limes worden regels gesteld in het belang van de instandhouding en versterking van de kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes.

De regels gaan in op:

- Het voorkomen van beschadiging of vernielen van werelderfgoed;
- Het niet aantasten van de kernkwaliteiten;
- Een vergunningsplicht voor activiteiten met een oppervlakte van 100 m² of meer, waarbij de bodem dieper dan 30 cm onder maaiveld wordt geroerd. In het omgevingsplan kan een andere oppervlakte of diepte worden aangehouden als archeologische gegevens daartoe aanleiding geven.

Instemming is van toepassing bij de BOPA. Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder instemming.

De toelichting bevat:

- Een beschrijving van de in het plangebied aanwezige kernkwaliteiten;
- Een beschrijving en motivering van de wijze waarop de nader uitgewerkte kernkwaliteiten in stand worden gehouden of versterkt worden;
- Een motivering op basis van een deskundig archeologisch onderzoek als er andere oppervlaktes of dieptes gelden voor een vergunningsplicht (artikel 5.48 t/m 5.50).

Initiatieven binnen de **kernzone Neder-Germaanse Limes Hunerberg**

Voorwaarden: In het omgevingsplan worden regels gesteld dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning activiteiten te verrichten, waarbij de bodem onder het maaiveld wordt geroerd (artikel 5.51).

Instemming is van toepassing bij de BOPA. Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder instemming.

Initiatieven binnen de **Neder-Germaanse Limes bufferzone Aquaduct**

Voorwaarden: Hierbij gelden dezelfde voorwaarden als bij bufferzone Neder-Germaanse Limes én Gedeputeerde Staten worden in de gelegenheid gesteld om binnen 4 weken advies uit te brengen op de omgevingsvergunning (artikel 5.52).

Instemming is van toepassing bij de BOPA. Gemeente kan de BOPA niet verlenen zonder instemming.

Initiatieven in een **Molenbiotop**

De windvang van de molen mag niet worden beperkt (artikel 5.53 en 5.54).

Gemeente vraagt de Regisseur Ruimte om (pre)advies. Ook wanneer volgens de molenbiotopformule de windvang niet beperkt lijkt te worden.

Initiatieven op of in **Archeologische Rijksmonumenten en Rijksmonumenten buiten de bebouwde kom**

(artikel 4.25 lid h, van het Omgevingsbesluit)

Gemeente neemt contact op met team cultuur en erfgoed via Erfgoedcultuureenvrijheid@gelderland.nl.

(Instructie)regels bescherming grondwater

Initiatief in waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied

Voorwaarden: Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen een waterwingebied, laat het omgevingsplan geen activiteit of functie toe die een groter risico kan vormen voor de kwaliteit van het grondwater.
(artikel 5.56 en 5.57)

In deze en andere aangewezen gebieden gelden naast bovenstaande instructieregels ook rechtstreeks werkende regels ter bescherming van het grondwater. Deze regels bevatten verboden, vergunning- en meldingsplichten en voorwaarden voor activiteiten.

Waterwingebied (artikel 4.18 en 4.19 en 5.56)

Grondwaterbeschermingsgebied (artikel 4.20 t/m 4.27 en 5.57)

KWO* vrije zone (artikel 4.28 t/m 4.31)

Boringsvrije Zone (artikel 4.32 t/m 4.34)

Intrekgebied (artikel 4.35)

Kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied (4.36 t/m 4.44)

Minder kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied (4.45 t/m 4.47)

De bescherming van het grondwater via rechtstreeks werkende regels kan gevolgen hebben voor de uitvoerbaarheid van een initiatief in deze gebieden.

* KWO = koude warmte opslag

Instructieregels Wegen

Plan met inrit direct op provinciale weg

Voorwaarden: Het omgevingsplan bevat geen regels die het gebruik, de instandhouding, de verbetering of de vernieuwing van een provinciale weg belemmeren.
(artikel 5.60 en 5.61).

Grootschalig plan met indirecte afwikkeling op de provinciale weg

Met een grootschalig plan bedoelen we:

- Woningbouwplannen van meer dan 50 woningen
- Plannen voor functies met een verkeersaantrekkende werking (zoals horeca, sport, bedrijventerreinen, kantoorlocaties, detailhandel) van meer dan 1 hectare of 1.000m² BVO

Voorwaarden: Het omgevingsplan bevat geen regels die het gebruik, de instandhouding, de verbetering of de vernieuwing van een provinciale weg belemmeren.
(artikel 5.60 en 5.61).

Instructieregels Ruimtelijke inrichting, ontwikkelingen van gebieden en regionale samenwerking

Woonlocaties en recreatiewoningen

Woningbouwplan

Voorwaarde: Woningbouwplannen moeten passen binnen de regionale woonafspraken. Afwijken van deze regionale afspraken is alleen mogelijk na regionale afstemming en wanneer Gedeputeerde Staten hiermee instemmen (artikel 5.64).

Gemeente vraagt Regisseur Ruimte om (pre-) advies bij woningbouwplannen van meer dan 20 woningen. In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen gaat het om meer dan 50 woningen.

Permanente bewoning van recreatiewoningen

Een omgevingsplan laat permanente bewoning van een recreatiewoning niet toe (artikel 5.65).

Als aan de voorwaarde wordt voldaan, is voorleggen voor (pre-)advies niet nodig.

Nieuwvestiging of uitbreiding van een park met recreatiewoningen

Voorwaarde: Er moet sprake zijn van bedrijfsmatige exploitatie (artikel 5.66).

Als aan de voorwaarde wordt voldaan, is voorleggen voor (pre-)advies niet nodig.

Instructieregels Ruimtelijke inrichting, ontwikkelingen van gebieden en regionale samenwerking

Werklocaties (inclusief kantoren)

Het ontwikkelen van een nieuwe werklocatie* of het uitbreiden of wijzigen van een bestaande werklocatie. Hiermee wordt ook bedoeld:

- Het verminderen van de capaciteit of de oppervlakte van een bedrijventerrein;
- Het verminderen van de aan een geluidgezoneerd bedrijventerrein of aan een industrieterrein met geluidproductieplafonds toegekende geluidruimte; of
- Het verminderen van de aan een milieubelastende activiteit met de hoogste milieucategorie toegekende bedrijfskavel, oppervlakte, zone of maximale gebruiksruimte

Voorwaarden:

- De ontwikkeling moet passen binnen het RPW**. Wanneer het niet past binnen het RPW, dient het plan regionaal te zijn afgestemd en moeten Gedeputeerde Staten instemmen.
- In het geval van vermindering van capaciteit, oppervlakte of milieugebruiksruimte wordt door de gemeente een compensatieplan opgesteld. (artikel 5.70 en 5.71a))

* Werklocatie = bedrijventerrein of locatie voor een kantoor of voor perifere detailhandel

** RPW= Regionaal programma werklocaties

Regisseur Ruimte wordt bij nieuwe werklocaties of wijzigingen in bestaande werklocaties betrokken voor (pré-)advies

Instemming is van toepassing bij een BOPA. Wanneer het plan niet past binnen het RPW, kan de gemeente de BOPA niet verlenen zonder instemming

Nieuwvestiging solitaire bedrijvigheid in het buitengebied

Voorwaarde: Nieuwvestiging van bedrijvigheid die naar huidige planologische inzichten thuishoort op een bedrijventerrein, is niet toegestaan op een solitaire locatie in het buitengebied (artikel 5.72).

Functieverandering naar Solitaire bedrijvigheid in het buitengebied, passend binnen het (regionaal) functieveranderingsbeleid.

Is toegestaan, hoeft niet voorgelegd te worden.

Uitbreiding solitaire bedrijvigheid in het buitengebied, waarbij de uitbreiding leidt tot een totale bedrijfsbebouwing van meer dan 1.000m² en waarbij de uitbreiding zelf groter is dan 250m².

Voorwaarde: De ontwikkeling moet passen binnen het (regionaal) functieveranderingsbeleid of het RPW. Of er moet aangetoond zijn dat de uitbreiding naar aard en schaal past bij de omgeving, dat verplaatsing naar een bedrijventerrein niet wenselijk is en de uitbreiding mogelijk wordt gemaakt met een locatiespecifieke functietoedeling (artikel 5.72)

Uitbreiding solitaire bedrijvigheid in het buitengebied, waarbij de uitbreiding leidt tot een totale bedrijfsbebouwing van minder dan 1.000m² en waarbij de uitbreiding zelf kleiner is dan 250m².

Is toegestaan, hoeft niet voorgelegd te worden.

Kadegebonden bedrijfskavels of terreinen

Voorwaarde: In beginsel blijvend beschikbaar houden voor watergebonden bedrijvigheid. Afwijken mogelijk om ruimtelijke of milieutechnische redenen en wanneer is aangetoond dat er geen behoefte is aan kavels voor watergebonden bedrijvigheid en de ontwikkeling past in het RPW (artikel 5.71).

Detailhandel

Nieuwvestiging **supermarkt** in of aansluitend aan winkelgebied of solitair in woonwijk (artikel 5.74 en 5.75 lid 1).

Is toegestaan, hoeft niet voorgelegd te worden.

Perifere detailhandel

Voorwaarde: Als binnenstedelijk moeilijk inpasbaar is vanwege ruimtelijke eisen of veiligheidseisen (artikel 5.75 lid 2).

Instructieregels Ruimtelijke inrichting, ontwikkelingen van gebieden en regionale samenwerking

Detailhandel als agrarische nevenactiviteit, hoofdzakelijk verkoop van eigen geteelde of geproduceerde goederen (artikel 5.75 lid 3). (artikel 5.75 lid 3).

Is toegestaan, hoeft niet voorgelegd te worden

Glastuinbouw

Nieuwvestiging glastuinbouw van meer dan 2 ha, buiten glastuinbouwontwikkelingsgebied (artikel 5.77 lid 1).

Niet toegestaan

Uitbreiding van bestaand glastuinbouwbedrijf **buiten glastuinbouwontwikkelingsgebied**

Voorwaarde: Gerekend vanaf 29 juni 2005 is eenmalig een uitbreiding van een bestaande glasopstand tot maximaal 5 ha, toegestaan. Hierbij moet worden aangetoond dat de uitbreiding noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het bedrijf, verplaatsing naar een glastuinbouwontwikkelingsgebied bedrijfseconomisch niet haalbaar is en de uitbreiding past bij de omgevingskwaliteiten ter plaatse (artikel 5.78).

Nieuwvestiging en uitbreiding glastuinbouw binnen glastuinbouwontwikkelingsgebied (artikel 5.77)

Is toegestaan, hoeft niet voorgelegd te worden

Andere functie dan glastuinbouw binnen glastuinbouwontwikkelingsgebied

Voorwaarde: Alleen toegestaan als die andere functie bijdraagt aan de herstructurering van de glastuinbouwsector (artikel 5.77 lid 2).

Veehouderij

Nieuwvestiging grondgebonden veehouderij

Voorwaarde:

Als wordt aangetoond dat:

- De nieuwvestiging een verbetering van de landbouwstructuur oplevert;
- Hervestiging bedrijfseconomisch niet haalbaar is; en
- Het bedrijf landschappelijk goed wordt ingepast; of
- De nieuwvestiging plaatsvindt op initiatief van de overheid ten behoeve van het realiseren van een ontwikkeling ter vervulling van een zwaarwegend maatschappelijk doel (artikel 5.80 lid 1).

Nieuwvestiging niet grondgebonden veehouderij (artikel 5.80 lid 2)

Niet toegestaan.

Uitbreiding niet grondgebonden veehouderij

Voorwaarde: Voldoet aan gemeentelijk Plussenbeleid.

Uitzondering:

als een gemeente Plussenbeleid heeft, kan een omgevingsplan eens per 5 jaar een uitbreiding met een omvang van ten hoogste 500m² toelaten, waarop de vastgestelde beleidsregels niet van toepassing zijn (artikel 5.81).

Nieuwvestiging en uitbreiding geitenhouderij of geitenhouderijtak waarbij aantal geiten wordt uitgebreid (artikel 4.60 en 4.61)

Niet toegestaan

Artikel 5.83:

De gemeenteraad stelt uiterlijk 1 januari 2028 bij omgevingsplan regels over de geitenhouderij met dezelfde strekking als [artikel 4.61](#).

Dit artikel wordt gewijzigd bij technische aanpassing van verordening door GS, i.v.m. verwachte afstandsnorm door Rijk.

Instructieregels Ruimtelijke inrichting, ontwikkelingen van gebieden en regionale samenwerking

Uitbreiding **geitenhouderij**, zonder uitbreiding aantal geiten.
Voorwaarde: Bij vervangende nieuwbouw moet de nieuwe stal bij voorkeur op dezelfde locatie, maar in ieder geval binnen hetzelfde bouwvlak worden geplaatst. Nieuwbouw van een stal op een andere locatie buiten het bestaande bouwvlak wordt beschouwd als nieuwvestiging.

Ammoniakbuffergebied, nieuw- of hervestiging niet grondgebonden veehouderij(tak) (artikel 5.82)

Niet toegestaan

Ammoniakbuffergebied, uitbreiding van niet grondgebonden veehouderij(tak) (artikel 5.82)
Voorwaarde: De uitbreiding leidt niet tot een toename van de emissie van ammoniak.

Is toegestaan als voldaan wordt aan de voorwaarde. Hoeft niet voorgelegd te worden.

Stikstofreductiegebied, nieuwvestiging veehouderij/veehouderijtak (zowel grondgebonden als niet-grondgebonden); of uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijtak

Niet toegestaan

Gemeente stelt uiterlijk op het in artikel 22.4 van de Omgevingswet bedoelde tijdstip bij omgevingsplan regels over de veehouderij binnen stikstofreductiegebied met dezelfde strekking als de artikelen 4a.4, 4a.5 en 4a.7.

Stikstofreductiegebied, uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijtak

Niet toegestaan

Uitzondering:

- Als een bedrijf grondgebonden en biologisch gecertificeerd is;
- Als het bedrijf i.h.k.v. het certificeringstraject bezig is om te schakelen naar biologische landbouw;
- De veebezetting op bedrijfsniveau lager ligt dan 1,5 GVE*/ha;
- Als er gedurende minimaal 3020 uur per melkkoe per jaar weidegang wordt toegepast;
- Als er per kalenderjaar sprake is van tijdelijke leegstand van de huisvesting gedurende minimaal 18 weken per jaar;
- Als de uitbreiding gepaard gaat met een toename van het aantal gehuisveste landbouwhuisdieren, mits de ammoniakemissie niet groter wordt dan de ammoniakemissie met het op 23 april 2025 feitelijk aantal op die veehouderijlocatie gehuisveste landbouwhuisdieren. (alleen van toepassing op dierrechten afkomstig uit het stikstofreductiegebied voor dezelfde soort landbouwhuisdieren). (artikel 4a.4, 4a.5 en 4a.7)

Gemeente stelt uiterlijk op het in artikel 22.4 van de Omgevingswet bedoelde tijdstip bij omgevingsplan regels over de veehouderij binnen stikstofreductiegebied met dezelfde strekking als de artikelen 4a.4, 4a.5 en 4a.7.

*GVE = Grootvee eenheden

Klimaatadaptatie

Een activiteit of ontwikkeling op een locatie waar zich naar redelijke verwachting risico's van klimaatverandering kunnen voordoen

Voorwaarden: De toelichting bevat een analyse van voor die activiteit of ontwikkeling op die locatie redelijkerwijs te verwachten risico's van klimaatverandering. De risicoanalyse gaat in ieder geval in op:

- waterveiligheid
- wateroverlast
- droogte
- bodemdaling
- hitte; en
- natuurbranden
- biodiversiteit in relatie tot klimaatverandering.

Voor de relevante risico's die in de risicoanalyse zijn vastgesteld, bevat het omgevingsplan een beschrijving van de maatregelen ter voorkoming, beperking dan wel beheersing daarvan.

Over de risicoanalyse, de risico's en de maatregelen moet het waterschap in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Specifiek over risico's met betrekking tot natuurbranden moet de veiligheidsregio in de gelegenheid worden gestemd advies uit te brengen.

(artikel 5.84 en 5.85).

Netcongestie

Nieuwe woningbouwactiviteit die tot belasting van de elektriciteitsinfrastructuur leidt

Voorwaarde:

- Het netcapaciteitsplafond voor netbewuste woningbouw in acht nemen;
- Bepalen of een bodemenergiesysteem kan worden toegepast.

Bij het beoordelen of een woningbouwactiviteit aan het netcapaciteitsplafond voldoet, worden de rekenregels uit de Handreiking netbewuste woningbouw in acht genomen (artikel 5.99 + bijlage).

Overgangsregime:

In artikel 9.9 van de omgevingsverordening zijn t.a.v. deze regel overgangsbepalingen opgenomen.

Regels gelden vanaf 1 juli 2027 of treden niet werking als er voor of op 1 januari 2028 in het Bbl regels worden gesteld omtrent netbewuste woningbouw.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkeling

Voorwaarde: Prioriteit toegekend aan die ontwikkeling in het gezamenlijke programma netbewust prioriteren.

Afwijken van het gezamenlijk programma is alleen mogelijk na regionale afstemming en wanneer Gedeputeerde Staten hiermee instemmen (artikel 5.101).

Deze regels treden in werking op het tijdstip waarop de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 6.12, tweede lid van de Energiewet in werking treedt.

2 Provincie bevoegd gezag voor vergunningverlening

2.1 Uitvoering door de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving van de provincie

Algemeen	
De gemeente betreft de provincie / afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) via het vragenformulier van het Provincieloket: www.gelderland.nl/vraag . Via het formulier kunnen eventueel bestanden worden geupload.	
Grondwateronttrekking	
Aanleg open bodemenergiesysteem (Obes)	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij een nieuw initiatief. Gemeente checkt in de Gelderse omgevingsverordening of een Obes op de locatie (generiek) verboden is vanwege ligging in een koude-warmte-opslagvrije zone of in een drinkwaterreserverings-gebied. Zie voor een gedetailleerde kaart van deze gebieden de verwijzing hieronder bij 'Grondwaterbedreigende activiteiten'. Ook bepaalde technische uitvoeringen van een Obes (bijvoorbeeld boordiepte) kunnen leiden tot een verbod in beschermingsgebieden. Zie hieronder bij 'Grondwaterbedreigende activiteiten'. De gemeente informeert de initiatiefnemer als er een verbod geldt. Aandachtspunt voor de gemeente: mogelijk is er ook een lozing op oppervlaktewater (waterschap bevoegd) of op het riool (provincie bevoegd) bij de aanleg van een Obes (ook die buiten een grondwaterbeschermingsgebied).
Industriële onttrekking >150.000 m³/jaar	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij een nieuw initiatief, als de jaarlijkse onttrekking voor industriële toepassing meer dan 150.000 m³.
Onttrekking ten behoeve van de drinkwatervoorziening	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij een nieuw initiatief.
Zwemwater	
Badwaterbassins en Zwemlocaties	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij een nieuw initiatief wanneer er door de eigenaar aan 'derden'/bezoekers (meestal tegen betaling) gelegenheid tot zwemmen/baden wordt gegeven. Bijvoorbeeld in een bassin bij een camping, zorginstelling, sportschool, hotel, huisjesverhuur etc. Dat geldt ook voor natuurwater dat als zwemwater zal worden gebruikt. De provincie wordt (dus) niet betrokken als slechts de eigenaar/gezinsleden de enige gebruiker zijn.
Ontgronding	
≤ 100.000 m³ (zie noot 1 met betrekking tot wie het bevoegd gezag is)	Voldaan moet worden aan de Omgevingswet en hetgeen in de Omgevingsverordening hierover is opgenomen. De beoordeling of een ontgrondingsactiviteit vergunningplichtig is, meldingsplichtig danwel vergunningvrij is aan de provincie. Bij vragen over ontgrondingen kan men contact opnemen met provincie Gelderland via het Omgevingsloket.
> 100.000 m³ (zie noot 1)	Voldaan moet worden aan de Omgevingswet en hetgeen in de Omgevingsverordening hierover is opgenomen. De beoordeling of een ontgrondingsactiviteit vergunningplichtig is, meldingsplichtig danwel vergunningvrij is aan de provincie. Bij vragen over ontgrondingen kan men contact opnemen met provincie Gelderland via het Omgevingsloket.

Natuur	
Algemeen	Gemeente wijst initiatiefnemer op vergunningplicht natuur. Gemeente vraagt initiatiefnemer om natuurtoets en zonodig Aeriusberekening en beoordeelt deze (in het kader van de omgevingsplantoetsing). Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH via het Provincieloket: provincieloket@gelderland.nl of via het deskundigennetwerk als er een knelpunt is ten aanzien van de natuurvergunning.
Houtopstanden Betreft: Bomenrij > 20 bomen Bos > 1000 m² (10 are) Buiten bebouwde kom	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij bos buiten GNN indien de groeiplaats ouder is dan 100 jaar (zie topotijdreis).
Luchtvaart	
TUG Betreft helicoptervluchten (Wet luchtvaar)	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij nieuw initiatief met helicoptervluchten.
Luchthavens	De provincie neemt contact op met de gemeente bij een initiatief voor een luchthaven. Gemeente moet bij initiatieven waarbij sprake is van het plaatsen van objecten nabij een burgerluchthaven van regionale betekenis rekening houden met het belang van de luchthaven in relatie tot de luchtzijdige veiligheid. Hiervan kan sprake zijn tot een afstand van circa 1 kilometer van de luchthaven indien het bijvoorbeeld een grote windmolen betreft (voor de locatie van de regionale luchthavens zie Luchtvaart (gelderland.nl)). Relevant hierbij zijn de beperkingengebieden voor de aan- en uitvliegsectoren welke zijn opgenomen in het luchthavenbesluit (Teuge) of de luchthavenregelingen voor de overige luchthavens van de provincie. De provincie heeft hier echter verder geen rol in, omdat ILT bevoegd gezag is voor de luchtzijdige veiligheid.

Grondwaterbedreigende activiteiten (omgevingsverordening provincie Gelderland)

Dit onderdeel gaat over grondwaterbedreigende activiteiten in een waterwingebied, in een grondwaterbeschermingsgebied, een koude-warmte-opslagvrije zone, een boringsvrije zone, een intrekgebied of een drinkwaterreserveringsgebied.

Deze gebieden zijn op kaart te vinden via:

<https:// gelderland.viewer.ow.planoview.nl/actueleomgevingsdocumenten>

- **kies achtereenvolgens: Regels > Hoofdstuk 4 Regels over activiteiten**
- **zet vinkje bij [v] Afdeling 4.3 Grondwaterbedreigende activiteiten**
- **zoom in op de kaart naar de gewenste locatie**
- **stel door middel van aanwijzen (niet klikken) van de blauwe tekst onder de kaart vast of de activiteit in één van de gebieden valt.**

De hieronder bedoelde 'Lijst van verboden grondwaterbedreigende activiteiten' en de hieronder bedoelde Lijsten A en B ten aanzien van kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden, zijn te vinden via:

<https:// gelderland.viewer.ow.planoview.nl/actueleomgevingsdocumenten>

- **kies achtereenvolgens: > Bijlagen bij regels > Bijlage III bij Regels**
- **zet vinkje bij [v] Lijst van verboden grondwaterbedreigende activiteiten;**

respectievelijk

- **zet vinkje bij [v] Grondwaterbedreigende activiteiten in kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden**

De provinciale taken worden deels bij de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM).

Waterwingebieden	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteiten: a. een activiteit genoemd in bijlage Lijst van verboden grondwaterbedreigende activiteiten; b. handelingen waardoor de beschermende werking van een bodemlaag wordt of kan worden aangetast; c. het in de bodem brengen van afstromend water in dieper gelegen watervoerende bodemlagen; d. het aanleggen van een ondergrondse opslagtank; e. het aanleggen van een begraafplaats of terrein voor het verstrooien van as als bedoeld in de wet op de lijkbezorging of een dierenbegrafplaats; f. het toepassen van grond of baggerspecie waarvan de kwaliteit de achtergrondwaarden overschrijdt als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit; of g. het hebben, gebruiken of vervoeren van meststoffen. Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende vergunningplichtige activiteiten: a. het hebben, gebruiken of vervoeren van schadelijke stoffen; b. handelingen met constructies waardoor schadelijke stoffen op of in de bodem terecht kunnen komen; c. het roeren van de bodem dieper dan twee meter onder het maaiveld; d. het buiten gebruik stellen van een boorgat dieper dan twee meter onder het maaiveld; en e. het op of in de bodem brengen van afstromend water.
Grondwater-beschermings-gebieden	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteiten: a. een activiteit genoemd in bijlage Lijst van verboden grondwaterbedreigende activiteiten; b. handelingen waardoor de beschermende werking van een bodemlaag wordt of kan worden aangetast; c. het in de bodem brengen van afstromend water in dieper gelegen watervoerende bodemlagen; d. het aanleggen van een ondergrondse opslagtank; e. het aanleggen van een begraafplaats of terrein voor het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging of een dierenbegrafplaats Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende meldingplichtige activiteiten: a. het uitbreiden van een begraafplaats of terrein voor het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging of een dierenbegrafplaats; b. het toepassen van grond of baggerspecie dat de kwaliteitsklasse landbouw/natuur of algemeen toepasbaar overschrijdt als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit; c. het hebben, gebruiken of vervoeren van meststoffen; d. het hebben, gebruiken of vervoeren van schadelijke stoffen; e. handelingen met constructies waardoor schadelijke stoffen op of in de bodem terecht kunnen komen; f. het roeren van de bodem dieper dan drie meter onder het maaiveld; g. het buiten gebruik stellen van een boorgat dieper dan drie meter onder het maaiveld; of h. het op of in de bodem brengen van afstromend water.

Grondwaterbedreigende activiteiten (omgevingsverordening provincie Gelderland)

Koude-warmte-opslagvrije zones	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteiten: a. het aanleggen en exploiteren van een mijnbouwwerk; b. het aanleggen en gebruiken van een bodemenergiesysteem; c. handelingen waardoor de beschermende werking van een bodemlaag wordt of kan worden aangetast; d. het in de bodem brengen van afstromend water in dieper gelegen watervoerende bodemlagen. Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende meldingsplichtige activiteiten: a. het hebben, gebruiken of vervoeren van vloeibare schadelijke stoffen zwaarder dan water; b. het roeren van de bodem dieper dan drie meter onder het maaiveld; en c. het buiten gebruik stellen van een boorgat.
Boringsvrije zones	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteiten: a. het aanleggen en exploiteren van een mijnbouwwerk; b. handelingen waardoor de beschermende werking van een bodemlaag wordt of kan worden aangetast. Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende meldingsplichtige activiteiten: a. het aanleggen en gebruiken van een bodemenergiesysteem; b. het roeren van de bodem dieper dan drie meter onder het maaiveld; c. het buiten gebruik stellen van een boorgat dieper dan drie meter onder het maaiveld.
Intrekgebied	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteit: het aanleggen (en exploiteren) van een mijnbouwwerk, behalve als het bedoeld is voor het opsporen of winnen van aardwarmte.
Drinkwaterreserveringsgebieden	Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende verboden activiteiten: a. het aanleggen of exploiteren van een mijnbouwwerk; b. het aanleggen of gebruiken van een bodemenergiesysteem. Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende vergunningplichtige activiteiten: a. een activiteit genoemd in lijst A van de bijlage Grondwaterbedreigende activiteiten in kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden; b. het in de bodem brengen van afstromend water in dieper gelegen watervoerende bodemlagen; c. het aanleggen van een ondergrondse opslagtank; d. het aanleggen van een begraafplaats of terrein voor het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging of een dierenbegrafplaats. Gemeente betreft de provincie / afdeling VTH bij de volgende meldingsplichtige activiteiten: a. een activiteit genoemd in lijst B van de bijlage Grondwaterbedreigende activiteiten in kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden; b. het uitbreiden van een begraafplaats of terrein voor het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging of een dierenbegrafplaats; c. het toepassen van grond of baggerspecie in oppervlaktewater of in een omvang van meer dan 5000 kubieke meter; d. het gebruiken van meststoffen; e. het roeren van de bodem dieper dan 10 meter (in een minder kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied 30 meter) onder het maaiveld; f. het buiten gebruik stellen van een boorgat dieper dan 10 meter (in een minder kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied 30 meter) onder het maaiveld; g. het op of in de bodem brengen van afstromend water; h. het aanleggen van een systeem voor individuele behandeling van afvalwater.

Noten

- 1 $\leq 100.000 \text{ m}^3$: de gemeente is bevoegd voor meervoudige aanvragen.
De provincie voor enkelvoudige aanvragen en ze heeft advies- en instemmingsrecht bij meervoudige aanvragen.
> 100.000 m^3 : de provincie is bevoegd voor zowel meervoudige als enkelvoudige aanvragen (een zogeheten 'magneetactiviteit')

2.2 Uitvoering door ODGM

Milieubelastende activiteiten waarvoor provincie bevoegd gezag is

Milieubelastende activiteit (Mba)	Gemeente betreft de Omgevingsdienst De Groene Metropool bij een nieuw initiatief.
-----------------------------------	---

Colofon

Uitgave
Provincie Gelderland

Oktober 2026

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl